

Finansmarkedsfondet: Årsberetning 2020, ved styret i Finansmarkedsfondet

Finansmarkedsfondet kan gi økonomisk støtte til forskning på finansmarkedene og til allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer, samt økt etisk bevissthet. Styret mener at prosjektporteføljen ivaretar fondets formål på en god måte. Styret ser det som viktig at økonomisk støtte fra Finansmarkedsfondet kan ha utløsende effekt for realiseringen av de aktuelle prosjektene som støttes, og at prosjekt-porteføljen har relevans og praktisk nytteverdi for finansmarkedene. Styret legger derfor betydelig vekt på allmennrettet formidling av resultatene av arbeider som mottar støtte fra fondet.

Innledning

Etter privatisering og salg av Oslo Børs ASA og Verdipapirsentralen ASA, vedtok Stortinget at deler av overskuddet fra salgene skulle avsettes til et finansmarkedsfond. Årlig avkastning fra fondet ble de første årene benyttet til å støtte forskning og allmennopplysning knyttet til finansmarkedene. I Prop. 1 S (2012-2013) foreslo Finansdepartementet å etablere en ny modell for finansiering av Finansmarkedsfondet, hvor fondet opphørte fra 01.01.13 og fondskapitalen ble tilført statskassen og fondets virksomhet ble erstattet av ordinære utgiftsbevilgninger over statsbudsjettet fra og med budsjettåret 2013. Stortinget ga sin tilslutning til forslaget. Bevilgningsnivået skal holdes reelt uendret frem til 2030. Regelverk for Finansmarkedsfondet (sist revidert av Finansdepartementet 21.10.16) er gjengitt på fondets hjemmeside.

Som følge av det reviderte regelverket § 11, jfr Finansdepartementets brev av 04.06.15 med vedlegg, overtok Norges forskningsråd ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Styret og Forskningsrådet avgir hver sin årsberetning, som til sammen gir et utfyllende bilde av status og drift av Finansmarkedsfondet.

Administrative forhold

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for den administrative håndteringen av Finansmarkedsfondet. Finansmarkedsfondet ledes av et styre som er oppnevnt av Finansdepartementet. Styret beslutter utdeling av midler. I 2020 ble det avholdt tre styremøter. Styret fulgte opp myndighetens råd og avholdt styremøtene i april og november digitalt. Norges forskningsråd ivaretar sekretariatsoppgavene for Finansmarkedsfondet, som et oppdrag fra Finansdepartementet. Oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje er særskilte tilleggsoppgaver som også forestås av Forskningsrådet. Avtalen som regulerer Forskningsrådets oppgaver ble fornyet i november 2019 for fem nye år. Styret har i samarbeid med Forskningsrådet utarbeidet et notat som beskriver rutiner og prosedyrer for oppfølging og kontroll av fondets prosjektportefølje.

Søknadsbehandling

I 2020 har Finansmarkedsfondets styre behandlet 10 allmennopplysnings søknader, 16 forskersøknader, og 2 søknader om støtte til faglige kurs/konferanser.

Søknadene til allmennopplysningsprosjekter og faglige kurs/konferanser er blitt behandlet av styret etter en administrativ forberedelse fra sekretariatet. Styret vedtok i 2020 å gi økonomisk støtte til 3 nye allmennopplysningsprosjekter og 1 faglig kurs/konferanse.

Styret har i 2020 innvilget økonomisk støtte til 6 nye forskerprosjekter (10 søknader ble mottatt til søknadsfristen i september 2019, og 6 ble mottatt til søknadsfristen i mai 2020), samt fortsatt finansiering av 4 igangværende forskerprosjekter. Søknadene ble behandlet etter grundige vurderinger av et internasjonalt sammensatt ekspertpanel.

Per 31.12.20 har fondet avtaler om finansiering av 5 allmennopplysningsprosjekter og 16 forskerprosjekter, samt 3 faglige konferanser.

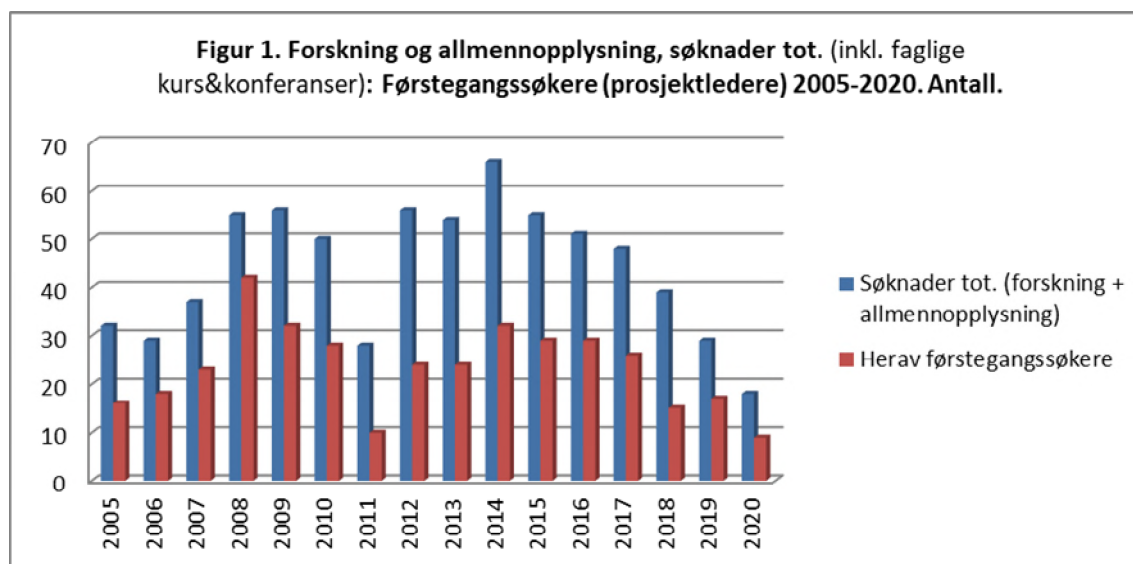
I løpet av 2020 er 5 allmennopplysnings- og 6 forskerprosjekter fullført, i tillegg er 1 faglig konferanse avholdt, jfr. vedlegg 2. Resultater fra disse prosjektene, samt et populærvitenskapelig resymé av gjennomførte forskerprosjekter, er gjengitt på fondets hjemmeside.

Vedlegg 1 gir en oversikt over Finansmarkedsfondets tildelinger i 2020. Vedlegg 3 gir en samlet oversikt over fondets nåværende prosjektportefølje. Denne oversikten ligger også på fondets hjemmeside.

Vurderinger

Antall mottatte søknader var lavere enn vanlig i 2020, og korona-pandemien antas å være hovedårsak. Pandemien har også satt begrensninger for styrets proaktive arbeid. Styret vil vurdere tiltak for å øke antall søknader innenfor allmennopplysning. Henvendelser knyttet til skissevurdering i forkant av søknadsfristene har også vært på et lavere nivå i 2020, men høyere enn søknadsomfanget tilsier.

En oppdatert porteføljeanalyse for perioden 2005-2020 er gjengitt på hjemmesiden. Porteføljeanalysen viser at det er et rimelig bredt søknadstilfang, og at det i 2020 var nye prosjektledere i 50% av søknadene (figur 1).

Styret ser det som viktig at finansiering fra Finansmarkedsfondet har såkalt utløsende effekt (dvs. fremmer virksomhet som ellers ikke ville ha funnet sted) og at prosjektporteføljen har relevans og nytteverdi. Finansmarkedsfondet legger derfor betydelig vekt på allmennrettet formidling av resultater. Fondets hjemmeside gir en ajourført oversikt over avis-kronikker og presseomtale av enkeltprosjekter.

Finansmarkedsfondet innhenter rutinemessig supplerende resultatinformasjon etter at prosjektene er avsluttet, både i form av ex-post analyser og prosjektpresentasjoner på styremøtene. For 2020 har pandemien gjort det vanskelig å gjennomføre prosjekt-

presentasjoner, men dette vil bli gjenopptatt så snart situasjonen tillater det. Styret mener på generelt grunnlag at resultatene fra gjennomførte prosjekter har gitt nytteverdi. I dette ligger både nytte for finansnæringen, for politikktutforming, samt potensiale for å fortsette å levere resultater selv etter at prosjektet er avsluttet.

Styret viser til at Riksrevisjonen ikke lenger avgir noen særskilt revisjonsberetning for Finansmarkedsfondet, fordi fondet inngår som en del av revisjonen av Forskningsrådet. Styret har gjennomført en risikovurdering av Finansmarkedsfondet, og mener at fondet ikke har uheldig risikoeksponering innenfor noen av områdene som ble vurdert. Forhold som inngår i risikovurderingen er økonomisk styring og kontroll, inhabilitet og korrupsjon, at midlene bevilges utenfor fondets forhold, usikker saksbehandling/usaklige vedtak. Styret legger til rette for en hensiktsmessig dialog med Forskningsrådet, bl.a. fordi Forskningsrådet forestår oppfølging og kontroll av styrets tildelinger.

Regnskap 2020

Regnskap for 2020 fremgår av vedlegg 4.

I 2018 ble bevilgningsmodellen over Statsbudsjettet endret ved at deler av bevilgningen ble skilt ut i en egen *virksomhetsdel*, som bevilges via Kunnskapsdepartementet. Denne bevilgningen fra Finansdepartementet via Kunnskapsdepartementet var på 1,9 millioner kroner i 2018, og skal dekke administrative kostnader forbundet med bistand fra Forskningsrådet og styrehonorarer. *Virksomhetsbudsjettet* erstatter postene som tidligere het Administrasjon og Informasjon (se note 3 i vedlegg 4).

Finansmarkedsfondet fikk i 2020 en bevilgning på 13,1 millioner kroner fra Finansdepartementet, og denne bevilgningen skal dekke styrets tildelinger til *prosjekter*. Overføringene fra 2019 til 2020 beløp seg til 8,5 millioner kroner (mot 5,7 millioner kroner året før). Av det overførte beløpet fra 2019 til 2020 på 8,5 millioner kroner, var 5,6 millioner kroner *bundet* til utbetalinger til tidligere vedtatte bevilgninger til igangværende prosjekter, som var blitt forskjøvet i tid.

Dersom det ved årets utløp er *ubenyttede* midler vil disse bli lagt til Finansdepartementets bevilgning over Statsbudsjettet og utgjøre styrets disponible budsjett for prosjektbevilgninger i det etterfølgende året. Slike ubenyttede midler kan oppstå ved at styret ikke bruker hele budsjettet det har til disposisjon et år eller at prosjekter avslutter uten at hele prosjektbevilgningen er benyttet. 2.891.704 kroner av det overførte beløpet fra 2019 til 2020 var ubenyttede midler.

Det totale budsjettet for Finansmarkedsfondets styre, for både utbetalinger til igangværende prosjekter og til tildelinger til nye prosjekter, var 21,6 millioner kroner i 2020 mot 18,4 millioner kroner i 2019 ('Disponibelt budsjett FoU'). Av totalbudsjettet på 21,6 millioner kroner i 2020 utgjorde forpliktelser til igangværende prosjekter 5,6 millioner kroner. Forpliktelser oppstår fordi tidspunktet for styrets bevilgning til prosjekter, og tidspunktet for utbetaling til de samme prosjektene i mange tilfeller avviker (jfr note 2 i vedlegg 4). Styret har i løpet av 2020 vendt tilbake til 'normal' bevilgningspraksis og er nå helt à jour etter den feilen som ble oppdaget i 2018. For øvrig vises det til det separate vedlegget til årsberetningen (*Forskningsrådets kommentarer til Gjenstående saldo i årsregnskapet for 2020*).

Styrets prosjektbevilgninger i 2020 fremkommer av vedlegg 1. I 2020 vedtok styret prosjekt**bevilgninger** for rundt 8,8 millioner kroner. Faktiske prosjekt**utbetalinger** i 2020 beløp seg til rundt 6,8 millioner kroner, mot rundt 9,8 millioner kroner i 2019.

Bevilgningen til **Virksomhetsbudsjettet** er en separat bevilgning (via Kunnskapsdepartementet), og holdes utenfor styrets budsjett for prosjektbevilgninger. Utgifter til administrasjon (inkl. informasjon) av Finansmarkedsfondet beløper seg til om lag 2 millioner kroner i 2020, mot om lag 1,7 millioner kroner i 2019, jfr **vedlegg 4**. Dette inkluderer

bl.a refusjon til Norges forskningsråd for sekretariatsfunksjoner, honorarer og kostnader knyttet til styrearbeid og bruk av fagpanel i forbindelse med søknadsbehandlingen, samt kostnader knyttet til informasjon, prosjektoppfølgning og proaktivt arbeid. Deler av honoraret for bruk av fagekspert i 2019 ble belastet 2020.

Oslo, 16. mars 2020

I styret for Finansmarkedsfondet

Tom Kolvig
Sign.
(styreleder).

Espen Andersen
Sign.

Trond Døskeland
Sign.

Even Trygve Hansen
Sign.

Liv I. Grønlien
Sign.

Jorge Jensen
Sign.

Victoria Nyhus Terjesen

Trine-Lise Wilhelmsen
Sign.

Øystein Løining
(observatør)

Marius Østli
(observatør)

Gro Marthinsen
Sign.
(sekretariatet)

De to årsberetningene fra styret og Forskningsrådet inneholder de samme vedleggene.

- Vedlegg 1: Finansmarkedsfondet: Prosjektbevilgninger i 2020
- Vedlegg 2: Finansmarkedsfondet: Gjennomførte prosjekter i 2020
- Vedlegg 3: Finansmarkedsfondets igangværende prosjektportefølje per 31.12.20
- Vedlegg 4: Finansmarkedsfondet: Regnskap 2020

Finansmarkedsfondet: Prosjektbevilgninger i 2020

Allmennopplysning (3):

- ✓ AksjeNorge: *Egen Pensjonskonto - dine valg avgjør pensjonen* (pnr 313503): 457.000 kroner.
- ✓ Norsk klimastiftelse: *EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedet: Hva bør ansatte, investorer og kunder vite?* (pnr 322160): 742.000 kroner
- ✓ Forskning.no: *Allmennrettet formidling av finansmarkedsforskning på forskning.no* (pnr 322163): 904.000 kroner

Forskning:

Igangværende prosjekter: 4

- ✓ Halvard Haukeland Fredriksen, Universitetet i Bergen, *EØS-finanstilsyn – en rettsvitenskapelig analyse om Norges tilknytning til EUs tilsynssystem for finansmarkedet* (Post.doc stipend): 470.000 kroner (videreføring i 2020) og 673.000 kroner (slutføring i 2021).
- ✓ Martin Blomhoff Holm, SSB: *The Effects of Education on Returns to Wealth* (pnr 294978): 364.000 kroner (videreføring i 2020) og 596.000 kroner (videreføring i 2021).
- ✓ Knut Anton Mork, NTNU: *Beslutningsmodell for risikotaking i og uttak av midler fra SPU* (pnr 294398): 429.000 kroner (videreføring i 2020) og 391.000 kroner (slutføring i 2021).
- ✓ Dagfinn Rime, Handelshøyskolen BI: *Money Markets after the Global Financial Crisis: Functioning and Regulation* (pnr 294953): 75.000 kroner (videreføring i 2020) og 160.000 kroner (videreføring i 2021).

Nye prosjekter: 6

- ✓ Samuli Knüpfer, Handelshøyskolen BI, *Individual Investors and Asset Prices* (pnr 309855): 612.000 kroner for 2020 og 128.000 kroner til videreføring i 2021.
- ✓ Ida Sognnæs (tidl. Christa Clapp), CICERO, *Using scenarios to assess climate risks in the financial sector* (pnr 309613): 755.000 kroner for 2020 og 473.000 kroner til videreføring i 2021.
- ✓ Antonello Maruotti, Universitetet i Bergen, *Statistical modelling and inference for (high-dimensional) financial data* (pnr 309218): 318.000 kroner for 2020 og 200.000 kroner til videreføring i 2021.
- ✓ Janis Berzins, Handelshøyskolen BI, *The link between household and firm finance: family firms, family networks, and real estate investments* (pnr 310146): 358.000 kroner for 2020 og 415.000 kroner til videreføring i 2021.
- ✓ B. Espen Eckbo, Norges handelshøyskole, *Benefit Corporations* (pnr 315930): 100.000 kroner.
- ✓ Mads Andenæs, Universitetet i Oslo, *Central Banks' expanding role in financial markets* (pnr 315503): 602.000 kroner.

Faglige kurs og konferanser: 1

- ✓ Paul Ehling, Handelshøyskolen BI, *Environmental, social and governance (ESG) investing* (pnr 321049): 199.100 kroner.

Finansmarkedsfondet: Gjennomførte prosjekter i 2020

Oversikten nedenfor viser forsknings- og allmennopplysningsprosjekter som er avsluttet i 2020. For utfyllende oversikt over formidlingsaktivitet og presseomtale, se Finansmarkedsfondets hjemmeside.

Allmennopplysning (5)

- ✓ Ellen Katrine Nyhus, NORCE: *Finansielt kunnskapsnivå og finansiell atferd i Norge* (pnr 290117)
- ✓ Stefano Esposito, WWF Verdens naturfond: *Tap av natur som finansiell risiko* (pnr 296896)
- ✓ Richard J. Aardal, KÅKÅ Kverulankatedralen: *KÅKÅnomics 2019-Norges og Nordens økonomifestival* (pnr 299850)
- ✓ Tor Dølvik, Transparency International Norge: *Hvem eier Oslo? Hvitvaskingsrisiko i det norske eiendomsmarkedet?* (pnr 310769)
- ✓ Synnøve Hokholt Sagafos, Rethinking Economics: *Rethinking Accounting* (pnr 310771)

Forskning (6)

- ✓ Hans Krogh Hvide, Universitetet i Bergen: *Portfolio choices of Norwegian investors II* (pnr 250215)
- ✓ Ronny Gjendemsjø, Universitetet i Bergen: *Towards more stability, competitiveness and predictability in the financial sector* (Post.doc stipend) (pnr 250219)
- ✓ Danielle Zhang, OsloMet: *CEO's Personal Risk Attitudes and Corporate Financing and Investment Policies* (pnr 250251)
- ✓ Andreas Fagereng, SSB: *Do All Individuals Gain Equally in Capital Markets? Shedding Light on the Causes of Wealth Inequality* (pnr 261567)
- ✓ Ola Kvaløy, Universitetet i Stavanger: *Fair Advice* (pnr 274774)
- ✓ Plamen T. Nenov, Handelshøyskolen BI: *Frictions in the Housing Market* (pnr 274678)

Kurs og konferanser (1)

- ✓ Christopher Blebtreu, Handelshøyskolen BI: *Analytical Research in Financial Accounting Workshop 2020* (pnr 309072)

Vedlegg 3:

Finansmarkedsfondet: Igangværende prosjekter per 31.12.2020

Allmennopplysningsprosjekter: (5)

- ✓ Forskning.no, *Allmennrettet formidling av forskning og kunnskap om pensjon* (pnr 282736)
- ✓ Tax Justice Network – Norge: *Dataanalyse av det nye eierregisteret* (pnr 310768)
- ✓ AksjeNorge: *Egen Pensjonskonto - dine valg avgjør pensjonen* (pnr 313503)
- ✓ Norsk klimastiftelse: *EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedet: Hva bør ansatte, investorer og kunder vite?* (pnr 322160)
- ✓ Forskning.no: *Allmennrettet formidling av finansmarkedsforskning på forskning.no* (pnr 322163)

Forskningsprosjekter: (16)

- ✓ Martin Blomhoff Holm, SSB: *The Effects of Education on Returns to Wealth* (pnr 294978)
- ✓ Knut Anton Mork, NTNU: *Beslutningsmodell for risikotaking i og uttak av midler fra SPU* (pnr 294398)
- ✓ Dagfinn Rime, Handelshøyskolen BI: *Money Markets after the Global Financial Crisis: Functioning and Regulation* (pnr 294953)
- ✓ Jon Petter Rui, Universitetet i Bergen, *Mellom rettssikkerhet og effektivitet. Nye rettslige strategier mot organisert økonomisk kriminalitet* (pnr 245864)
- ✓ Halvard Haukeland Fredriksen, Universitetet i Bergen, *EØS-finanstilsyn - en rettsvitenskapelig analyse om Norges tilknytning til Eus tilsynssystem for finansmarkedet* (pnr 261592)
- ✓ Roy Krøvel, OsloMet, *Making Transparency Possible - Interdisciplinary dialogues* (pnr 274577)
- ✓ Karin Thorburn, Norges Handelshøyskole, *CEO Incentives, Wealth and Risk Aversion* (pnr 274705)
- ✓ Alfonso Irarrazabal, Handelshøyskolen BI, *Time-varying disaster risk, asset prices and international business cycles* (pnr 274766)
- ✓ Tyler Hull, SNF, *Individual Investment Banker Connections, Advisor Choice, and Merger Performance* (pnr 250211)
- ✓ Yushu Li, Universitetet i Bergen, *Strategic Risk Adoption in Real Options under Multi-Horizon Regime Switching and Uncertainty* (pnr 274569)
- ✓ Samuli Knüpfer, Handelshøyskolen BI, *Individual Investors and Asset Prices* (pnr 309855)
- ✓ Ida Sognnæs, CICERO, *Using scenarios to assess climate risks in the financial sector* (pnr 309613)
- ✓ Antonello Maruotti, Universitetet i Bergen, *Statistical modelling and inference for (high-dimensional) financial data* (pnr 309218)
- ✓ Janis Berzins, Handelshøyskolen BI, *The link between household and firm finance: family firms, family networks, and real estate investments* (pnr 310146)
- ✓ B. Espen Eckbo, Norges Handelshøyskole, *Benefit Corporations* (pnr 315930)
- ✓ Mads Andenæs, Universitetet i Oslo, *Central Banks' expanding role in financial markets* (pnr 315503)

Faglige kurs og konferanser: (3)

- ✓ David Ruiz Baños, UiO: *Forsikringsseminaret ved Matematisk institutt 2020* (pnr 309790)
- ✓ Fredrik Wulfsberg, OsloMet: *Oslo Macro Conference* (pnr 309308)
- ✓ Paul Ehling, Handelshøyskolen BI, *Environmental, social and governance (ESG) investing* (pnr 321049)

Finansmarkedsfondet - Regnskap 2020

(hentes fra grunnlagsbevilgningen)

Tabell 1: Disponibelt FoU-budsjett og forbruk	Noter	2020	2019
Bevilgning FoU	1	13 100 000	12 700 000
Overføringer		8 553 929	5 699 328
Disponibelt budsjett FoU		21 653 929	18 399 328
Forbruk/utbetalinger pr 31.12.		6 849 248,00	9 845 399,00
Herav:			
<i>Forskning og allmennopplysning</i>	2	6 849 248	9 845 399
<i>Administrasjon</i>			0
<i>Informasjon</i>			0
Gjenstående saldo pr 31.12.		14 804 681	8 553 929
Herav på:			
<i>Prosjekter</i>			-
<i>Avsetningskonto</i>		14 804 681	8 553 929
Tabell 2: FoU- bevilgninger		2020	2019
Bevilgning		13 100 000	12 700 000
Prosjektbevilgninger i alt		21 653 929	18 399 328
<i>Forskning og allmennopplysning</i>		21 653 929	18 399 328
<i>Administrasjon</i>		0	0
<i>Informasjon</i>		0	0
Tabell 3: Virksomhetskostnader		2020	2019
Virksomhetskostnader	3	2 001 510	1 671 499
Herav:			
<i>Refusjon</i>		1 334 390	1 119 000
<i>Styret</i>		402 499	447 964
<i>Søknadsbehandling</i>		264 621	94 317
<i>Formidling m.v</i>		-	10 219
Bevilgning		2 399 341	2 170 841
Gjenstående saldo pr 31.12	4	397 831	499 341

Oslo, 19.02.2021

Johan Skivik Aubell
sign.
 avdelingsdirektør
 Økonomiavdelingen
 Norges forskningsråd

Gro Martinsen
 seniorrådgiver

Finansmarkedsfondet

Noter til regnskap 2020

Note 1

Regnskapet følger tilsvarende regnskapsprinsipper som gjelder for Norges forskningsråd. Regnskapet er tilpasset regnskapsloven. Riksrevisjonen avgir ikke lenger noen særskilt revisjonsberetning for Finansmarkedsfondet, som i stedet inngår som en del av Forskningsrådet. Bevilgning blir inntektsført i tildelingsåret.

Note 2

For utbetalinger til *forskningsprosjekter* praktiserer Finansmarkedsfondet automatisk tertialvis kostnadsføring på prosjekter. Ultimo 2007 vedtok styret å endre utbetalingspraksis for *allmennopplysningsprosjekter*. Normalt utbetales 50 prosent av bevilgningen ved prosjektstart (undertegnet kontrakt), ytterligere 25 prosent ved anmodning underveis i prosjektperioden, og resterende midler ved godkjent sluttrapport. Som en konsekvens av dette følger faktiske utbetalinger en annen syklus enn styrets tildelingsvedtak.

Note 3

Frem til 2018 ble hele bevilgningen til Finansmarkedsfondet bevilget over samme post i Statsbudsjettet (FIN kap. 1600, post 70). I 2018 ble bevilgningsmodellen endret, ved at deler av bevilgningen ble skilt ut i en egen **virksomhetsdel**, som bevilges via Kunnskapsdepartementet (KD kap. 285, post 55). Virksomhetskostnader *etter 2018* er sammenlignbar med postene Administrasjon og Informasjon frem t.o.m. 2017. Virksomhetsbudsjettet har nullvekst, og holdes på 2018-nivå (1,9 millioner kroner).

Note 4

Gjenstående saldo er ubrukte midler som ikke er benyttet i 2020, og som overføres til 2021. Gjenstående saldo pr 31.12.20 fremkommer på følgende måte:

- Disponibelt budsjett for 2019 var på 2.170.840 kr (1,9 mill. kr i bevilgning + overføring av 270.840 kr fra 2018). Forbruket i 2019 var på 1.671.499 kr, og saldo (ubrukte midler) på 499.341 kr ble overført til 2020.
- Disponibelt budsjett for 2020 var på 2.399.341 kr (1,9 mill. kr i bevilgning + overføring av 499.341 kr fra 2019). Forbruket i 2020 var på 2 mill. kr, og saldo (ubrukte midler) på 397.831 kr overføres til 2021.